

Barcelona, 29 d'agost de 1930

L'Esquella de la Torratxa

ANY LIV - 2670 - 15 cts. - Atrassats, 30

La Passió de la Pesseta

Que no arribi al Gòlgota

Altaveus PHILIPS

**Reproducció meravellosa
del so i de la veu**

Cada altaveu Philips és un
veritable instrument que re-
produceix amb meravellosa
puresa totes les notes de
l'escala musical.

**Reproducció fidel
Sense cap deformació
Gran potència sonora**

**ALTAVEUS
PHILIPS**

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ

Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona.

Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

CRÒNICA

Els Mossos de l'Esquadra

SHAN acabat els Mossos de l'Esquadra. S'han acabat els Mossos d'En Veciana. Ara aquella tropa que sota la Presidència del comte de Montseny — l'Adolphe Menjou de la Dictadura — fins va arribar a tenir Banda, ja no serà res més que una guarderia rural, i la Diputació Provincial hi tindrà una intervenció que fins ara li havia estat negada. Tot això ha estat fet obligat per la tasca de la Dictadura. Sense la Dictadura, potser els Mossos de l'Esquadra haurien anat tirant com fins ara, amb la indiferència dels més i amb la simpatia dels menys, que senten una certa consideració a totes les coses que tenen més de cent anys: el "Brusi", els tortells del Forn de Sant Jaume, etc.

Però la Dictadura, com tantes altres coses, va malmetre el Cos dels Mossos de l'Esquadra donant-li una funció i una característica que no tenia. Llavors la gent s'adonà que els Mossos de l'Esquadra no eren el que la gent volia que fossin o creia que eren; i així els Mossos de l'Esquadra perderen a la capital tota la simpatia que podien tenir.

En efecte, ignorant o deixant de banda el seu origen particular, els Mossos de l'Esquadra havien semblat davant de Catalunya com una força autòctona, com una mena de soldats del Palau de la Generalitat. Mentre la potència regionalista invadí l'ambient de la vella casa de la Plaça de Sant Jaume, fins amb la inhibició dels Mossos de l'Esquadra en tota manifestació pública, semblaven gent tan sols al servei de la Mancomunitat i de la Diputació. Es a dir, que amb el pes dels anys i la seva manifesta inhibició en tot fet oficial, fora dels de la Diputació, els Mossos de l'Esquadra havien arribat a conquerir una singular personalitat de força regional. Però la Dictadura, amb la seva mania intervencionista en totes les coses, va adonar-se que també calia transformar els Mossos de l'Esquadra; i en donar-li una Banda i unes funcions policiaques alienes a la seva funció ordinària, unes funcions militars de guàrdies reials, etc., féu adonar a Catalunya que allò que semblava un fet autòcton no ho era pas, i que aquella gent pagada amb els cabals de la Diputació Provincial de Barcelona era una força perfectament independent i a la qual no hi tenia cap dret la Diputació. Per què tenir-los, doncs? Per mantenir una tradició? Per donar una força personal als caps i oficials que la dirigien? Possiblement, si la Diputació Provincial hi hagués tingut una intervenció, els Mossos de l'Esquadra no hau-

rien deixat d'ésser el que eren, perquè el representant civil no hauria admès que aquella força es convertís en un òrgan policíac particular.

Els Mossos de l'Esquadra, convertits en guàrdies rurals, ara, i amb una nova estructuració, poden tornar a gaudir de la simpatia catalana. A la fi, a Catalunya, fa falta, com a totes les carreteres d'Europa, una guàrdia rural que no tan sols vigili els lladres o els vagabunds, sinó que persegueixi els automobilistes esbojarrats i els carreters amb son; els qui consideren que la carretera és bona per a posar els cotxes a 119 i a 120 per hora, i si fan una desgràcia, segueixen volant, emparant-se en la impunitat de l'estat confusionari en què es troben els camins de Catalunya.

Els Mossos de l'Esquadra poden ésser una gendarmaria rural. Molt bé; però si és un fet verídic la seva transformació total, se'ls podria donar atribucions de policia urbana pel que fa referència a la circulació per carretera. Si el "Moto Club de Catalunya" i l'"Automòbil Club de Catalunya" duguessin, com a França, una estadística dels accidents automobilístics haguts enguany a Catalunya, comparat amb el passat, s'esfereïrien de l'augment. Es bo, doncs, ara que es pensa fer efectiva l'existència dels Mossos de l'Esquadra, que els siguin donades aquestes atribucions per tal que no hi hagi necessitat, el dia de demà, de crear un nou cos de policia provincial.

I així s'aconseguïrien dues coses: que els Mossos de l'Esquadra tornessin a ésser el que volien que fossin els catalans, una força civil i nostra, i que les carreteres de Catalunya no es veiessin tacades de sang a tot hora.

FRANCESC MADRID

CORPUS DELICTE

Tothom comprova, amb una certa alarma, que els *breviaris* del senyor Montoliu són, tocant la moral, més exigents, més clericals cada dia. I, tanmateix, és evident que "La Veu" no exigeix un zel tan gran.

Què ho fa, aleshores? Es la consciència del senyor Montoliu, que, amb els anys, es va tornant més ferrenya? Es, potser, el nudisme, que congria els llurs anatemes? Els concursos de bellesa o de roses, tal volta? Les estàtues impertèrrites de la Plaça de Catalunya...?

No res d'això, no res d'això. Es, senzillament, que el *Breviari* s'escriu d'algun temps ençà, de cara a les publicacions de les oficines romàniques...

A falta de pa, Senyor, doneu-nos coca!

Senyor president de l'Audiència: què passa amb les denúncies formulades per Jaume Comte des de la presó?

D'UNA MEDALLA QUE NO ES VA DONAR...

Alfred Romea, excellent periodista i musicògraf, escriví un article dient que a l'Hospital mancaven llits, que l'hospital vivia una vida precària. Gràcies a aquest article, a'n senyor ric tingué un gest noble i generós i donà part de la seva riquesa a l'hospital.

Es un gest, el del senyor ric, que cal elogiar sempre, un gest que no tenen els nostres senyors rics que quan donen alguna cosa—a més del bon dia—i això passa poques vegades, és .....

..... o per a la fundació de convents i esglésies.

I cal elogiar també Alfred Romea, pel bon moment que tingué en escriure l'article ja esmentat.

En vista de tot això, ha estat demanada la medalla o la creu—que en condecoracions nosaltres no hi estem forts—de beneficència per a Alfred Romea. I sembla que la medalla, o la creu, de beneficència, no ha estat concedida.

Home, és clar! Doncs, què es creien? Que les creus i les medalles es donaven així? .....

..... Doncs, no, senyors, no. I menys de beneficència, que és cosa que ara no abunda.

Altrament, on s'és vist demanar la creu de beneficència per haver motivat un acte benèfic? Es congruent això? Es lògic? .....

..... altres creus, la mereixen .....

..... tants i tants altres actuals ...

..... —segons diu, encara que ja no ho creu ningú— .....

Però un periodista? A un periodista, se li ha de donar la creu de beneficència? Encara no en té prou, de creu, amb el periodisme? Encara no és prou màrtir, no té prou Gòl-gota i prou "Inri", amb la professió de periodista, agreujada massa sovint amb fel i vinagre .....

.....

.....

.....

.....

VIRAI

Capricis i paradoxes

ELS ESPECULADORS DE L'AIRE I DEL SOL

La facilitat i comoditat de les comunicacions, la necessitat que un hom sent de cercar almenys per uns dies una pau, un descans inassolible en les grans urbs atrafegades; el mateix fet importantíssim que en una gran part d'oficines els dependents alts i baixos fruïxin d'uns dies de vacances, han donat a l'estiueig i al turisme d'estiu una importància que cada any augmenta.

Les velles colònies estiuenques, els centres tradicionals de turisme formiguegen. Però encara se'n creen de nous en llocs que ahir semblaven esquerps i inhabitables i que avui la rapidesa de les comunicacions fan fàcilment accessibles.

Altrament, les agències de viatges no paren de suggerir-nos amb tota mena de projectes de viatges per rutes i indrets meravellosos. Així els vaporets que passen per llocs d'una blavor encantada, per les costes d'or o entre illes embalsamades; els trens que s'entafuren en túnels inacabables, que travessen ponts fantàstics suspesos damunt de rius i barrancs al fons dels quals l'aigua llenteja com una gota de mercuri; els autocars que es fiquen entre boscos, o que voregen espadats on el vertigen crida; els teleaeris que arriben a les regions virginals de les neus eternes, es veuen assaltats per turistes de totes les condicions, de totes les nacionalitats, de totes les races. Ja no són solament anglesos flemàtics els que hi viatgen. Hi trobareu fins italians gesticuladors, andalusos amb cara de gitanos, negres carregats d'anells i de cadenes d'or...

Tots van no solament a la recerca d'un país encantat, a la recerca d'alguna cosa imprevista o meravellosa, ans a la recerca sobretot d'unes alenades d'aire pur, d'una atmosfera on les sagetes del sol facin miracles.

Però deixem passar aquestes caravanes. No són elles soles que transporten adoradors de l'aire i del sol. Avui que hom perd la fe en les velles divinitats, aquest nou fetixisme compta adeptes en totes les classes socials, entre tota mena d'individus: rics i gairebé miserables, aventurers i sedentaris. Així molts d'ells, en lloc de les rutes plenes d'imprevist i de sorpreses, prefereixen o han d'accontentar-se de no sortir de les viles i poblets de Catalunya.

I ben cert que en tenim de tant o més encisadors que d'altres països. En tenim d'adorablement emblanquinats, vora la mar, com ales de gavina; en tenim als cims, d'arraulits sota les grises teulades de pissarra; en tenim d'amagats entre l'obaga verda de les valls on l'aigua modula les seves cançons de llegenda.

En alguns d'aquests poblets els indígenes han començat a comprendre que l'estiuejant i el turista són llur millor indústria. Han començat així a explotar-lo conscienciosament. Conscienciosament? Potser hem dit massa. Potser diríem millor sense consciència o encara inconscientment. Cert que en alguns d'aquests poblets i vilatges ja hi basteixen hotels amb totes les comoditats. Però en molts d'altres hem de limitar-nos a contrastar ço que aquells llocs serien si el confort no hi manqués.

En tots, però, més que l'estada, pagueu per l'aire i pel sol. Però, ¿hi ha en tots realment sol i aire?... En plena canícula, sobretot, i especialment per aquells que no poden pagar gaire, això és una pura quimera; sovint durant el dia poden respirar tant d'oxigen com vulguin; però a la nit s'ofegaran en una llòbrega lludriguera sense ventilació de cap mena. No sé pas si hi ha compensació; no sé si, més que a fer salut, hi van a emmetzinar-se.

¿No fóra hora que l'autoritat competent inspeccionés els llocs d'estiueig, els hostals i les fondes? Bé que els indígenes especulin amb l'aire i amb el sol. Estan dintre el seu dret. Però ja que hi especulen, que no l'escatimin als clients: és el menys que se'ls pot exigir.

DOMÈNEC GUANSÉ

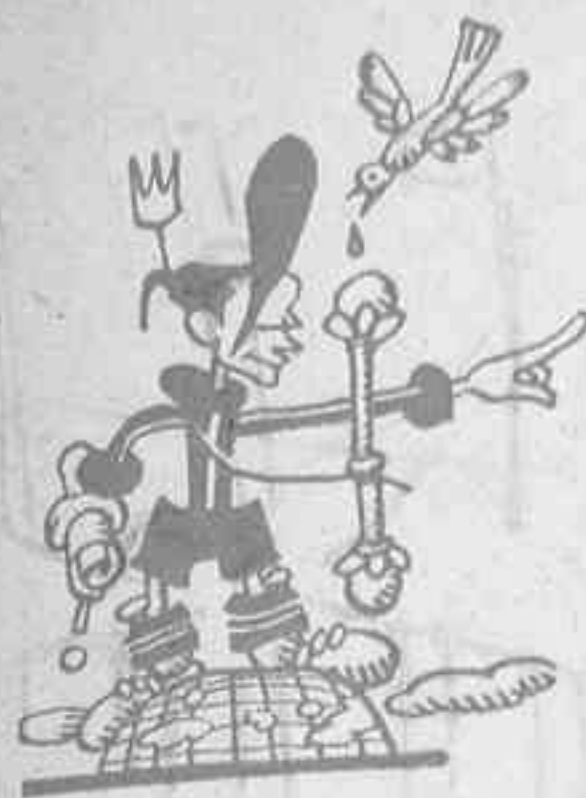
De L'ESQUELLA DE LA TORRATXA, comprem els números següents:

Any 1879. — Números 1, 6, 18, 19, 22, 36.

" 1880. — " 52, 79.

" 1881. — " 133, 141.

¿Hi hauria algun lector que ens les pogués procurar? Les pagarem a bon preu.

DESPORTS

Presentació:

Tanmateix, aquesta setmana comencem a parlar d'esports. A partir d'avui ho farem tots els divendres. Però, abans d'entrar en matèria — com solen dir els oradors de miting en adonar-se que la matèria a tractar se l'han deixada a casa i no la poden exhibir —, cal que fixem el nostre criteri esportiu. Una mútua intel·ligència entre les dues parts, públic i periòdic, no hi és mai per demés.

Consti, doncs, que som exageradament, apassionadament esportius.

Per esport entenem el següent: Aquets espectacles d'aquesta mena que donen diners als que els practiquen i als que els manegen la boxa, el futbol, etc. La natació, els escacs, el basket, el rugby i d'altres, els quals per a poder exercir-los, hom encara s'ha de gratar la butxaca, són una barreja d'exercici i guillardura; la iniciació de la guillardura absoluta, personificada en el tipus de col·leccionador de cap-i-cues. Si mai donessin diners, aleshores, automàticament, els considerariem com a esports purs.

Per tant, ens ocuparem, amb preferència, dels que tinguin caràcter esportiu. Ja hem dit de bon principi que som uns apassionats de l'esport.

I donarem preferència al temes candents

Per la setmana entrant preparem un comentari respecte als beneficis i avantatges de tota mena que proporcionen als clubs de futbol tractar els equipers famosos com a parteres. Res de cultivar l'equip, el conjunt, etc.

El «divo», el «mago», i prescindim de la resta. Si hi ha espai, explicarem amb tots els detalls la darrera excursió dels atletes catalans a Itàlia, i procurarem demostrar com aquests són uns poca-soltes, i els acompanyants, uns soldats abnegats de la causa esportiva. Tot per l'esport. Dit això, ens retirem, si no modestament, almenys fent-ho veure, per l'esquerra de l'espectador.

La guillada d'En Zamora a Madrid

Semblava que En Zamora, per bé que jugava a l'equip de can Ràbia, d'uns anys a aquesta part, ja era dels nostres. Que no s'havia de moure mai, ploguessin maons o ploguessin duros. Un producte futbolístic autòcton, i arrelat a la terra.

No, no. En Zamora ha fet les maletes i ha marxat a Madrid. «¡Con oro, nada hay que falle!»

Aquesta temporada, que s'atansa molt més de pressa del que sembla, ja no veurem figurar a l'equip de can Ràbia el porter famós, autor de tantes i tantes victòries, gairebé guanyades amb la seva sola presència.

L'equip blanc i blau, quin altre porter presentarà? La substitució és difícil. ¿I quina la moral de l'equip en trobar-se mancats de la presència i de l'ajut del porter insubstituïble?

Es un problema més espès del que sembla al primer cop d'ull, i per una raó molt senzilla. L'equip de can Ràbia és muntat a l'aire, com els brillants Plimsaul. Sota seu no hi ha suport de cap mena. Fins ara s'aguantava mercès, justament, a la presència d'En Zamora a la porta i al prestigi que, de retop, donava al Club, incloent-hi Directius i socis —pocs i malavinguts—, el que En Zamora formés part de l'equip. Sense ell, ¿què passarà?

El temps és el que hi dirà la seva. Ja veurem si l'equip blanc-blau serà capaç de vèncer o de remuntar el desavantatge moral i material que representa la manca d'En Zamora a la porta. Si fos així, ens en alegrariem, perquè sempre hem estat enemics acèrrims dels «divos», siguin de la mena que es vulgui.

Ara bé. En Zamora ja és a Madrid. A aquestes hores ja es deu trobar degudament instal·lat i fins potser s'ha entrenat i tot. Es de suposar que s'ha endut la mascota que li regalà «Estampa» ara fa poc. Sobretot, la mascota. Sembla que un porter sense mascota és com un «torero» sense «capote».

Als madrilenys, els deu semblar — i fins a cert punt és lògic que ho pensin — que amb En Zamora entre ells han agafat el cel amb les dents. Molts d'ells, indistintament, directius i aficionats,

deuen veure's el campionat a la gorra. Aquest pensament, realment, és un bon pensament, per quant els distreu de pensar amb el que els ha costat tenir-lo, i els compensa del coragre que sempre produeix una afluxada considerable de moneda com la que s'han vist obligats

a fer per tal d'aconseguir el traspàs del «portero famoso».

A canvi d'un campionat, hom pot escórrer les engrunes del sac.

Això està bé. Mentrestant passa el temps, i el bon soci i bon dirigent de l'equip madridista tenen l'ànima amarada d'optimismes!

Nosaltres no els volem pas cap mal, molt al contrari. Però els recomanem que no s'embalin. Això sempre és perillós. I sobretot que recordin una mica el passat.

A l'Espanyol —això és un fet— la presència d'En Zamora, porter nacional insubstituïble, terror dels davanters de tot Espanya i Europa; aquell porter que, solament de veure'l, als davanters se'ls segaven les cames i no podien xutar, o els venien tremolins i queien de cul, al moment que En Zamora es trobava des-

marcat, de ben poca cosa, fet i fet, li va servir tenir-lo a la porta.

Obtenien victòries brillants, però isolades. I fins algun cop aquelles victòries presentaven un caire suspecte. L'any passat, per exemple, a En Zamora li feren més gols que a En Plattko, tot i que aquest es trobava en mala forma.

Recordem aquests fets amb la intenció de contribuir a evitar les probables desil·lusions que vindran després, en veure actuar de prop el porter famós, al qual, els madrilenys, ara com ara, veuen a través d'un núvol de llegenda; un núvol espès, creat entorn seu mercès a aquesta literatura tauromàquica que s'estila fer en parlar d'esports, i de «divos» i de «mags» i a conseqüència de la qual En Zamora no és una persona de carn i ossos com les altres, un porter amb falles i dies bons i dolents, ans bé, una panacea miraculosa guaridora de tota mena de marfugues futbolístiques.

I ara, ategiu una cosa. Que En Zamora, actualment, no és el porter que era abans. Ho és molt menys.

Els anys no passen pas en va, i les facultats se'n ressenten.

Hi ha el domini de l'ofici i dels trucs i les martingales subsegüents. Però manca l'«élan», la crànerie, d'abans.

Li passa una cosa parella a la dels «toreros» bregats i castigats per les feres. Fan veure que s'«arriman». En comptes de marcar la «verònica» i de cenyir-se en el moment que el «toro» arrenca, ho fan al costellam.

Justament és en aquest moment quan han arreplegat En Zamora els madrilenys.

Tanmateix, les esferes futbolístiques no s'han commogut amb la guillada d'En Zamora. Es tot un símptoma.

GOL-KIK

Un cas de "catolicisme" militant

Un setmanari de la fauna carlina, que segrega odi a Catalunya, ens retreu, amb una fúria grotesca i dedicant-li titulars a tota plana, que hem afusellat un article d'una revista francesa. Hom hi parla de "barra", d'"honradesa", de "decòrum professional", etc., etc.

El lector desprevingut, el lector de bona fe, que llegeixi aquella fulla, quedarà realment espantat de la nostra audàcia, i de la nostra desaprensió.

Però, sabeu de què es tracta?... Doncs bé; de l'adaptació d'una simple anècdota francesa que nosaltres hem aplicat a la vida política espanyola. Realment, això no és servir un plat molt original als lectors. Però si els redactors de l'alludit setmanari no fossin una gent tan grotesca, s'adonarien que de "plagis" com aquests, no hi ha revista humorística que no en faci. Si els volguessin perseguir tots, tindrien molta més feina que el crític teatral del "Ciero": hi ha acudits que donen la volta al món.

Ara bé: no diem pas això per justificar-nos. No és un no ningú qui pot entelar la solvència d'un setmanari de la tradició de L'ESQUELLA DE LA TORRATXA, per les pàgines de la qual han passat els millors escriptors humorístics de Catalunya.

Però ho diem perquè es vegi com és certa genteta. Aquesta anècdota, recollida en una secció anònima, en una secció on hi col·laboren diversos redactors i on fins i tot, si tenen gràcia, hi publiquem acudits que se'ns envien, és presentada per l'alludit setmanari com si fos l'editorial signat pel nostre company En Francesc Madrid. Això sí que ja bastaria per desqualificar un setmanari, si setmanaris com l'alludit no estiguessin prou desqualificats des de l'aparició del primer número.

I després ens diran que són catòlics! Molt catòlics, sí. Però obliden que el vuitè manament de la llei de Déu prohibeix alçar falsos testimonis i mentir.

Montjuïc, pel poble

Per fi, sembla que a la Casa Gran s'han donat compte del gran fracàs que representa l'entrada, pagant, als jardins de la veïna muntanya.

Des de fa uns dies, tant el públic com els vehicles, poden entrar-hi de franc, exceptuant els dies que s'hi celebren festes o funcionin els jocs d'aigua i llum del gran Boigues.

Diuen, també, que es va de cara a una considerable reducció de personal i sous d'alts funcionaris.

Bé, molt bé tot. A veure si així, aquesta sangonera no ens xucla tanta sang en forma de pessetes, i els senyors que componen la Comissió Municipal de parcs i palaus de Montjuïc es decideixen a treure d'una vegada aquests impostos d'Exposició que encara paguem pels telèfons, llum i, sobretot, l'antipàtic segell de correu, que, com un flagell, ens el trobem fins a l'escudella.

Si volen fer diners, que comencin a fer parcelles de terrenys i que s'edifiqui aviat tota la muntanya.

Aquest alcalde de Borges Blanques, aquest senyor feudal de sarsuela, quan el treuen?

Per a tranquil·litat del poble, demanem que sigui aviat!

ON VA LA JOVENTUT?

En "Caimitu", que ha ballat 27 toies, 132 balls d'obsequi i 1.200 valsos d'"El desfile del amor".

ELS PREVISORS

--On has estat, tot el dia fora? Com és que has tardat tant?
—Es que he anat a veure si estava inscrit al cens.

Tríptic

A la meua mare

I

El Sol ha amagat ja sa llum daurada
donant pas a les ombres de la nit,
i la cèlica volta immaculada
amb son mantell d'estels se'ns ha vestit.

Jo estic tot sol... tot sol... I en la callada
calma, busca repòs mon esperit,
mentre teixeix ma musa una gemada
garlanda amb roses d'un jardí florit.

De sobte, et sento a tu. Les delicioses
paraules teves són divines glosses
que sonen com cants d'àngels vora meu...

I jo, deixant la lira abandonada,
em quedo absort, amb l'ànima extasiada,
escoltant silenciós la teva veu.

II

La teva veu no ha mort! La sento encara
com un accent llunyà... però immortal;
sí, la sento vibrar, sonora i clara,
com un càntic d'ocell primaveral.

Es un so dolç que mai em desempara
i arriba a mi com la claror astral,

i, tendrament, mon esperit empara
com per guardar-lo dels camins del mal.

Es un misteri dolç, inexplicable,
que se m'emporta vers l'inoblidable
encís que en el passat ha quedat mort.

I la sento llunyana i fugitiva,
i a voltes crec que des del cel arriba,
i a voltes crec que surt de dins mon cor.

III

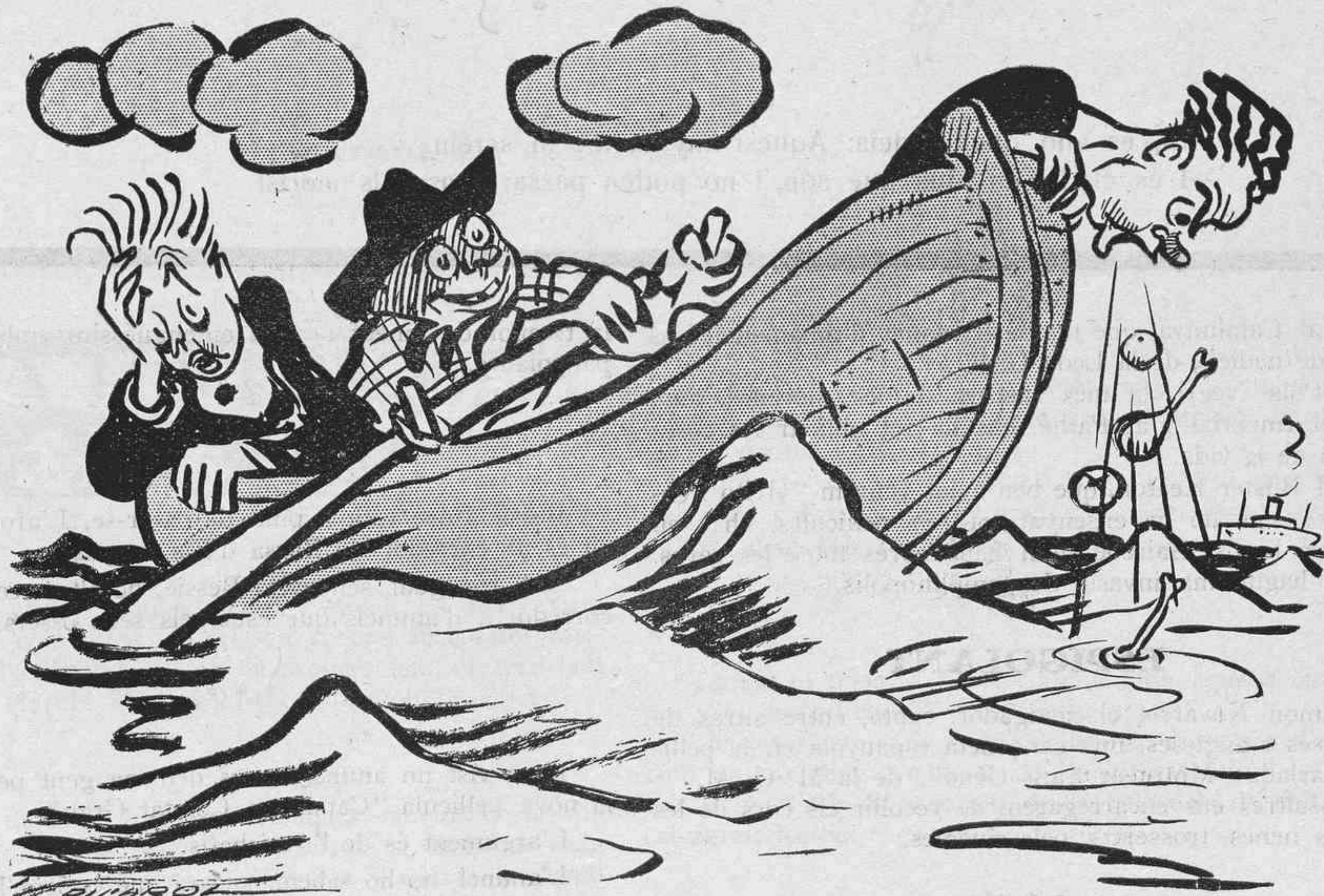
Em parles com abans, quan ma infantesa
coronaves de glòria amb tos petons,
i, plena de puríssima tendresa,
em cantaves dolcíssimes cançons.

La Mort, amb sa tirànica rudesia,
no pot minvar tos sentiments profonds
ni destruir la màgica dolcesa
dels teus sants mots, que són benediccions

I quan, en les tempestes de la vida
mon ànima sofreix acondolida
i s'omple de tenebres l'horitzó,

la teva veu, sonant suau i sonora,
com si anunciés la calma de l'aurora,
murmura a mes orelles: "Sigues bo!"

VICENS GUAL CABOT.

CANVIANT LA PESSETA

—Quina llàstima, que la canviïn, ara que està tan baixa!...

— Sí, és allò que et deia: Aquest any també hi serem.
— I és clar! Tan vius que són, i no poden passar sense els morts!

sed”, al Catalunya, que també ha donat últimament “Los hijos de nadie”, de la Leda Gish.

—Pola Negri, la més castissa de les morenes, amb “Hotel Imperial”, al Pathé, ens ha fet oblidar les coses negres de la vida.

—I Buster Keaton, que ben aviat veurem “vivito i coleando”, ens ho ha ensenyat tot (en pel·lícules, eh?) en diversos locals. Gairebé se li han reprès totes les seves. Hi ha hagut una invasió de pamplinòpolis...

ESPIGOLANT

Ramon Novarro, el castigador, canta, entre altres de franceses i angleses, una cançoneta espanyola en la pel·lícula parlada “Monsieur Sans Gêne”, de la M. G. M.

Nosaltres ens encarregarem de recollir els cors de les nostres nenes, trossejats, pels cinemes.

* * *

Charlot prepara un viatge a Europa, i diu que vindrà ací.

Si pot ésser, que no vagi als “toros”. No fos cas que

la temporada vinent no ens entenguéssim amb tantes espanyolades.

* * *

Bessie Love està a punt de casar-se. L'afortunat marit és un corredor de Borsa d'Els Angels.

Si li fos igual, senyoreta Bessie, nosaltres coneixem un corredor... d'anuncis que està pels seus ossets.

* * *

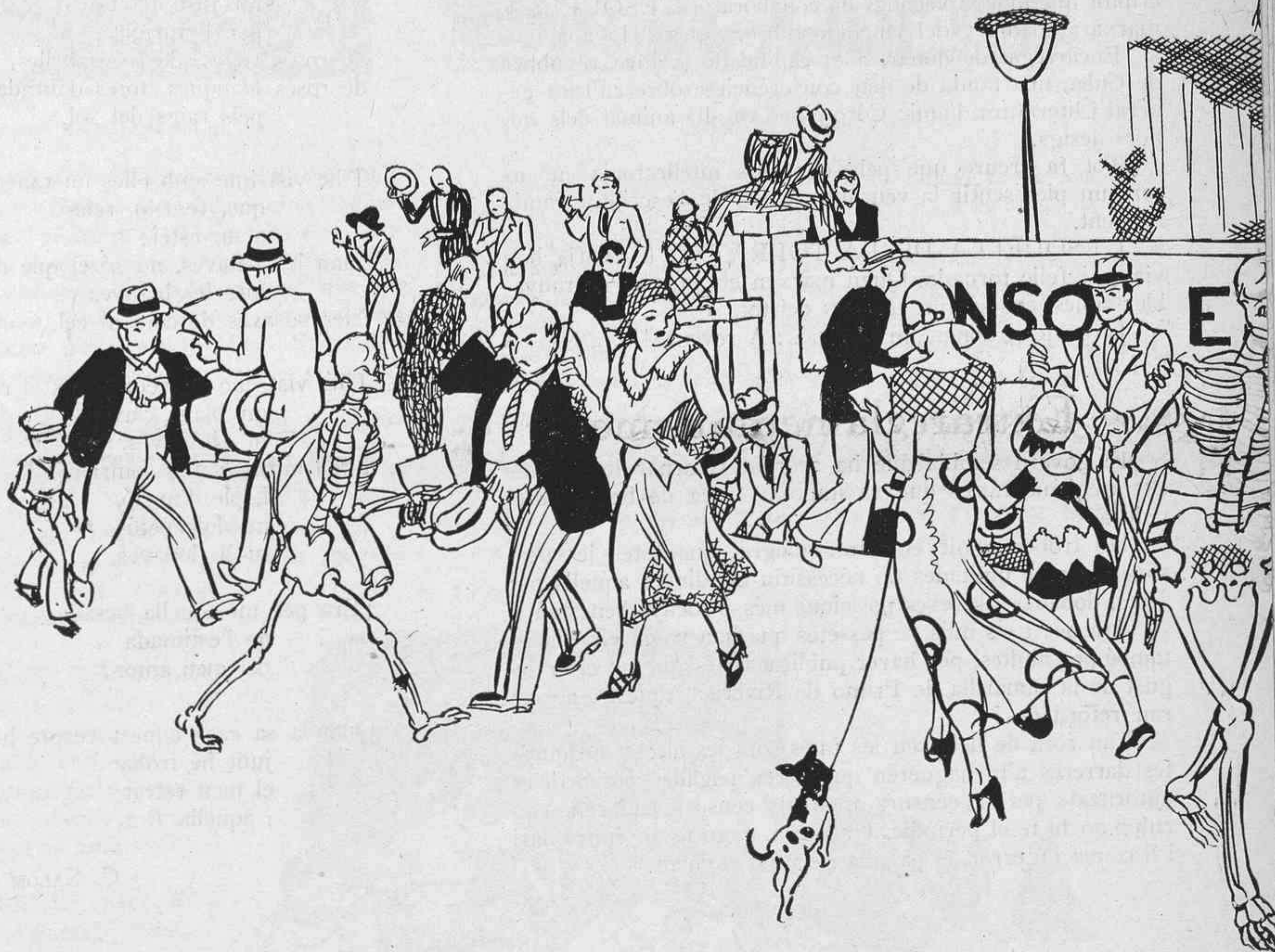
Hem vist un anunci on es demana gent per a filmar la nova pel·lícula “Catalunya Comtat Gran”.

L'argument és de l'Amichatis.

L'anunci, no ho sabem, encara que creiem haurà estat posat per a trobar aficionats per a treballar d'arròs. Malgrat, inclús, de les 30 peles diàries que ofereixen per treballar.

Sigui el que sigui, és un anunci vergonyós, quan a casa nostra hi ha bons actors en vaga.

Preparant les eleccions

París

Hi hem vist "Casados en Hollywood". Es una revista sonora que, com totes les del seu gènere, té cosetes reeixides. Norma Terrys, que és la protagonista, en treu bon partit, i J. Harold Murray la secunda molt bé.

Princesa

"Los 4 diablos" han omplert aquest cinema de la Via Laietana. Ens pensem no dir res de nou si diem que cada bona pel·lícula que es dona al Princesa — encara que amb considerable retard — ni porta nombrós públic. D'això sembla estar-ne convençut el seu propietari, però de vegades ho ignora.

Janet Gaynor, la delicada diablesa, hi està estupendament bé. Llàstima que a l'infern no ens trobem amb ella!

Capitol

Clara Bow, que diuen que va tornar-se rossa d'un espant en "Alas", la magnífica cinta d'aviació, ha passat per la pantalla d'aquest local.

En sortir de veure "Alas", hom se sent amantíssim del volar i d'enfilar-se cel amunt, a poder ésser, amb una Claretta com aquesta, o cosa que s'hi assembla.

Pathé

També hi triomfa Janet Gaynor amb aquella cinta de tan grat-records com és "El séptimo cielo".

Charles Farrell i la seva parella han sabut fer d'aquest film un vivíssim document de les classes humils. I avui que la gent sols es preocupa de la vida dels de dalt, això cal agrair-los-ho.

VÀRIA

En Rodolf Valentino ha ressuscitat, al Capitol, amb "El hijo del caid".

—El castigador John Gilbert, amb "El desierto de la

Pere Coromines

L'ex-diputat a Corts En Pere Coromines, il·lustre escriptor que moltes vegades ha col·laborat a L'ESQUELLA, marxarà, el dia 7 del vinent octubre, cap a l'Havana.

Encarregat de donar, a la capital de la jove república de Cuba, una tanda de deu conferències sobre cultura general i literatura, l'amic Coromines va allà animat dels millors desigs.

Tot fa creure que pels elements intel·lectuals cubans serà un pler sentir la veu autoritzada de l'escriptor català i valent.

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA li desitja bon viatge i felix tornada. Quan marxem els nostres entranyables amics, ens sentim egoistes del tot.

Li enviem, doncs, un afectuós: A reveure!

Extrareglamentarisme

El govern sembla que ha acordat retornar les multes extrareglamentàries que va imposar, fora de llei, la dictadura.

Ho trobem molt encertat, malgrat que totes les persones gairebé multades no necessitin els diners aquells per a res, donades les seves posicions més o menys benestants.

Ara bé; i els mils de pessetes que han pagat els diaris, també per multes, per haver publicat coses que no eren del gust de la camarilla de Primo de Rivera? Aquests, no seran retornades?

Tan fora de llei eren les unes com les altres. D'aquestes darreres n'hi hagueren que foren pagades per articles autoritzats per la censura i, si elsensors badaren, cap culpa no hi té el periòdic. Una casa, quan té un funcionari i li comet un error, el paga la casa, no el client.

Era per mi?

T'he vist voltada tota de roses
tot just descloses
per l'oratjol;
de roses roges, de roses belles,
de roses blanques, totes daurades
pels raigs del sol.

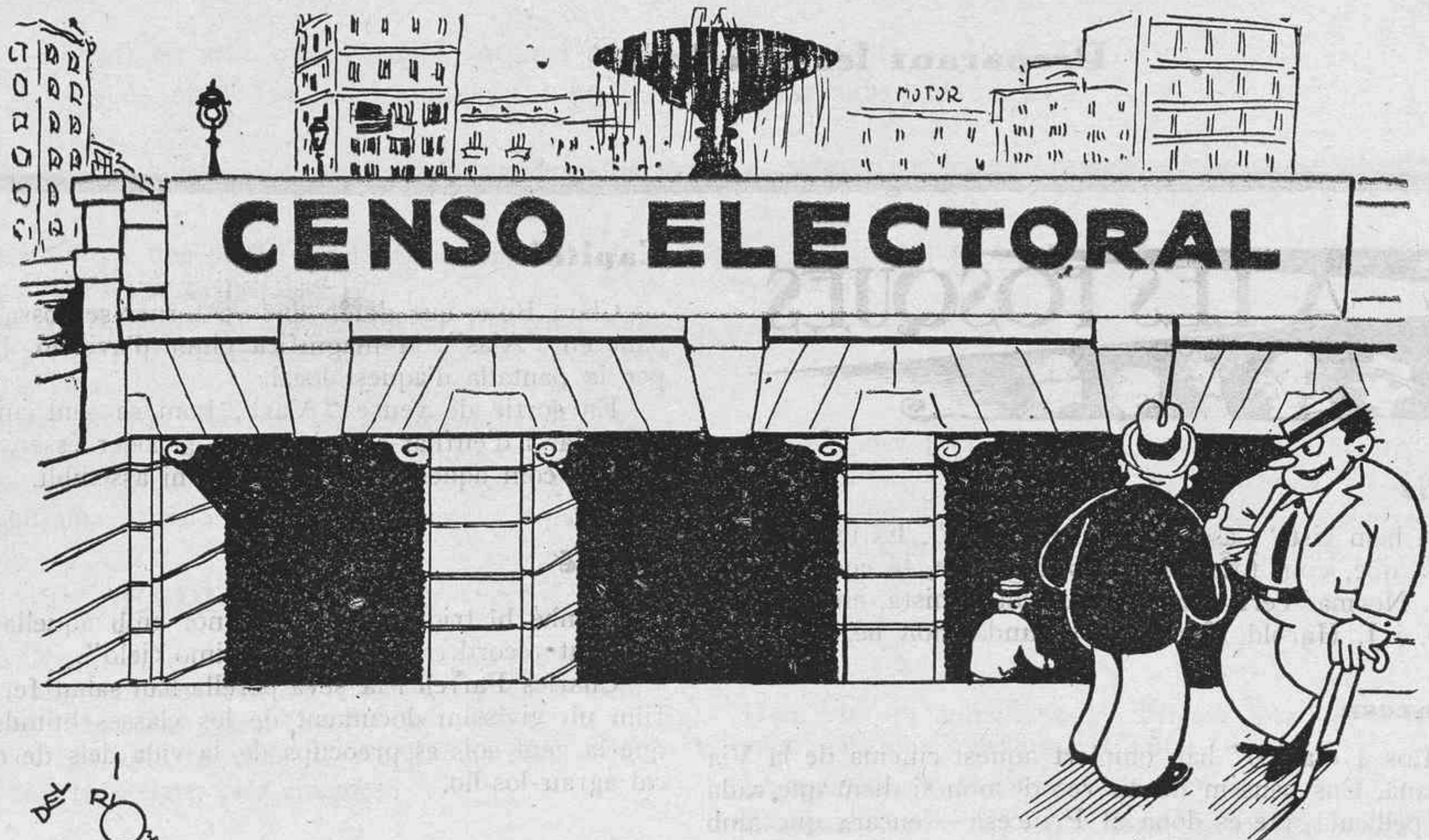
T'he vist que amb elles un ram en feies,
que, fent-lo, reies
a un estel;
quan les petaves, no sé el què deies,
mes les besaves
i les posaves de cara al cel.

T'he vist que en veure gros el ramell,
un blanc clavell
hi ajuntaves.
I te'l miraves mig somrient,
i, ple d'unció,
un dolç petó
tú li donaves.

¿Era per mi aquella besada
de l'estimada
del meu amor?

Quan a sa casa aquest vespre he anat
junt he trobat
el meu retrat
i aquella flor.

C. SALOM BALASCH

—Hi ha molta humitat, aquí; em sembla que s'hi faran bolets...

—No, home; els bolets vindran després.

TRES NARRACIONS, per Alexandre Font.

Hem llegit aquest llibre d'Alexandre Font amb veritable gust, cosa que no ens passa amb tots els llibres molt bombejats per certa mena de genteta massa sàvia. En cada nou llibre d'Alexandre Font hi veiem nous avenços i nous encerts.

Valen molt cada una d'aquestes "Tres narracions" que ara ens ofereix aquest escriptor, però per damunt de totes ens sembla admirable "Els amors d'En Pere Planells". Es un dels millors contes que s'han escrit en català.

JULIO 1914, per Emil Ludwig.

La figura d'Emil Ludwig ocupa avui un primer lloc en la literatura mundial. Lloc conquerit amb les seves biografies de Napoleó, Guillem II, Lincoln, Goethe, Bismark.

Ludwig, a més a més, és l'escriptor formidable que s'ha atrevit a fer una biografia de Jesús, talmant com si es tractés d'un home de carn i ossos.

"Julio 1914", que ha traduït Ricard Baeza i ha publicat l'Editorial Juventud, és una de les seves obres més interessants. I més generoses. Una obra en la qual, amb una lucidesa i valentia extraordinàries, explica les causes d'aquest crim col·lectiu i abominable que ha estat la guerra 1914-18.

LA NIT DE VINCENNES, per Alfred de Vigny. Traducció d'Eduard Nicol.

La Biblioteca Univers s'ha enriquit amb aquesta obra d'Alfred de Vigny, pulcrament, bellament traduïda al català per Eduard Nicol.

"La nit de Vincennes" és una de les tres narracions que formen el volum de "Servitude et grandeur militaires", i una de les més interessants del volum.

Eduard Nicol acompanya la seva traducció amb un pròleg estudiant la figura del comte Alfred de Vigny: un pròleg en el qual s'estudia amb intel·ligència i amor la figura de l'autor traduït.

DE LA DICTADURA A LA REPUBLICA, per E. López Ochoa. Pròleg d'Eduard Ortega i Gasset.

Un llibre polític, d'actualitat política, com tants altres n'han publicat Jiménez de Azúa, Marcellí Domingo, Sánchez Guerra, Lerroux, Ossorio i Gallardo. Llibres molt convenients tots ells, per a la història d'aquests anys.

(Sobretot aquest del general López Ochoa, en el qual es contenen les conspiracions contra la dictadura i la part activa que hi prengué dit general.

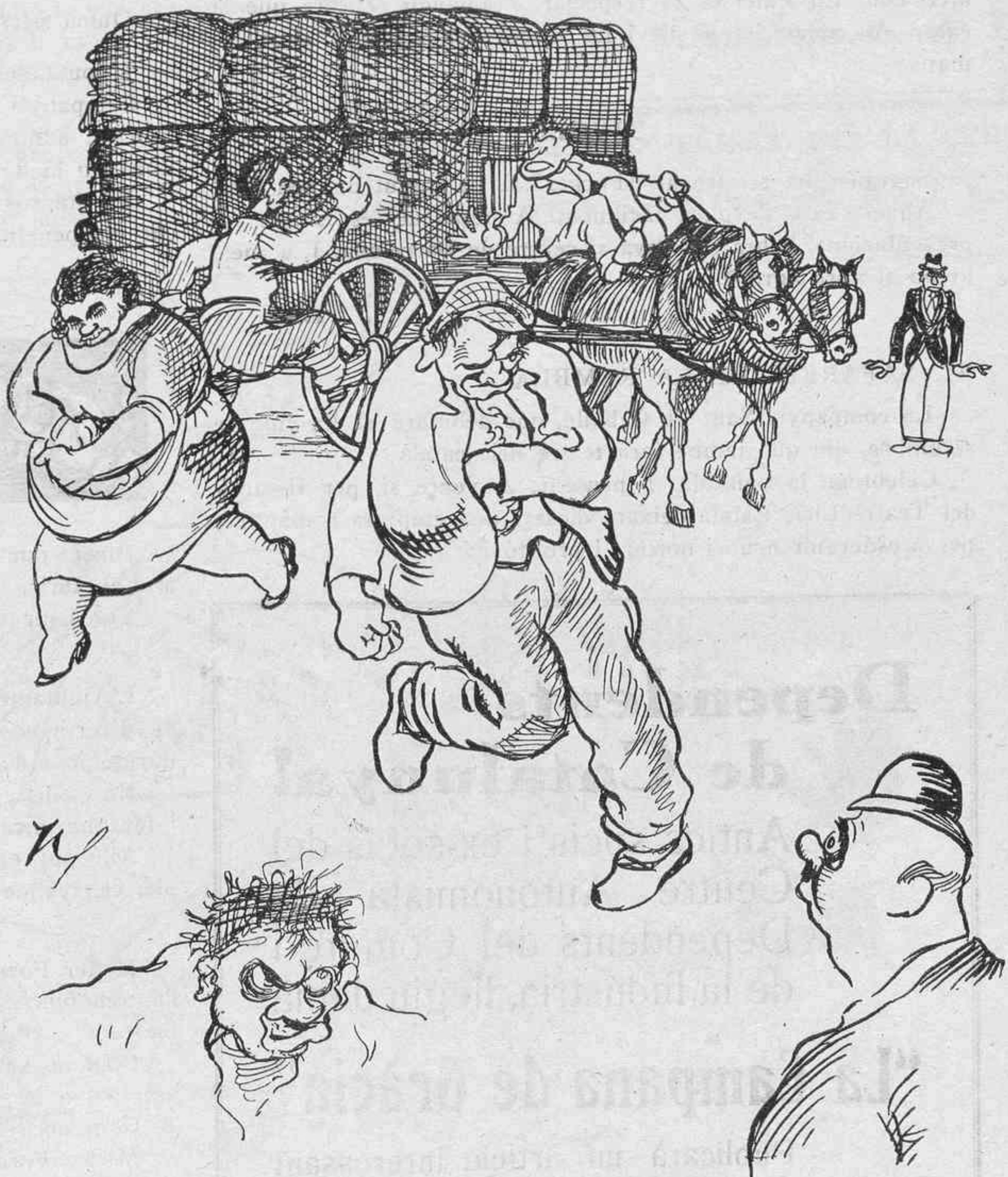
Es un llibre aquest que, ultra el seu valor històric, té l'interès d'un fulletí.

BARCELONA

A Bernat i Duran, que ha estrenat en aquest teatre una comèdia en tres actes titulada "La rèplica", no li convenia de cap manera estrenar aquesta comèdia.

Sobretot tenint en compte la seva condició de crític. La seva condició de crític és ço que més l'ha perjudicat en aquesta estrena. Si l'obra l'hagués signat un jove, un novell, fins potser hi hauríem vist condicions que prometen un bon autor dramàtic. Aquestes condicions desapareixen de "La rèplica" signant-la el senyor Bernat i Duran. Per la senzilla raó que a un crític sever com Bernat i Duran hom li ha d'exigir quelcom més que una comedieta vulgar, sense suc ni bruc.

Un crític no pot escriure una comèdia dolenta. O bé, en estrenar-la, ha de deixar d'ésser crític. Perquè seguint fent crítica, perd tota autoritat si estrena una comèdia dolenta.

LA INDUSTRIA COTONERA

—Quan arriba a lloc, pel cotó ja hi ha passat l'ungla, i sense haver de pagar contribució.

I aquest és el cas de Bernat i Duran: "La rèplica", consti que ho diem sense cap goig, és una comèdia dolenta. La psicologia dels tipus és borrosa i arbitrària, l'anècdota és vulgaríssima i es ressent de marcades influències del teatre francès d'"avant-guerre", que avui ja s'ha tornat ranci.

"La rèplica" és, doncs, una comèdia que podria donar motiu a una crítica violenta, a l'estil de les que escriu—mantes vegades sense cap esperit de justícia i amb un desconeixement i una miopia absolutes—el senyor Bernat i Duran.

En la interpretació cal mencionar els noms d'Alexandre Nolla i Josep Santpere.

M. B. i M.

NOU

Unes representacions, per la companyia de Josep Llimona, de "La legió d'honor", "La taverna d'En Mallol" i "Cançó d'amor i de guerra".

Mentrestant hom espera el debut de la companyia Saus de Caballé, que serà una companyiassa.

BOSC

Opera, com cada any, o gairebé cada any. Opera d'estiu. Però que, mantes vegades, val més que la d'hivern.

Aquesta vegada, per exemple, hi va En Palet de divo. I un divo com En Palet es fa respectar. I aplaudir, encara que la calor ens aplani i ens llevi les forces per a poder alçar les mans.

TIVOLI

Sugrañes ha reestrenat "Pocker". I ha tingut un nou èxit.

Aquest èxit s'explica fàcilment. A pesar de les centes representacions, l'obra era nova al centre de Barcelona. I, a més, lo bo sempre agrada.

A. S.

EL SAFAREIG DE LA RAMBLA

La companyia Saus de Caballé, que debutarà el dia cinc de setembre, diu que també farà teatre líric català.

Celebrem la pensada. I pensem: A veure si, per fi, això del Teatre Líric Català deixarà d'ésser una empresa romàntica, per a esdevenir negoci normal i profitós?

Dependents de Catalunya!

Antics socis i ex-socis del
Centre Autonomista de
Dependents del Comerç i
de la Indústria, llegiu demà

"La Campana de Gràcia"

Publicarà un article interessant
de l'afer que, per honor propi,
la dependència deu treballar.

El mestre (?) Guerrero diu que es proposa musicar obres catalanes per a donar a conèixer a Madrid els nostres escriptors.

Amb això del teatre líric català ja ens surten massa protectors. Potser que aquests protectors s'hi miressin un xic a fer declaracions.

Francesc Oliva ha llegit a Josep Santpere un sàinet en tres actes: "S'onduelen senyores", obra d'ambient barceloní.

Esperem que serà un èxit, car En Francesc Oliva és un xicot que treballa amb fe i es mereix aquest premi: l'èxit.

El gran actor Enric Borràs i la gran actriu Margarida Xirgu se'n van a Madrid a fer la temporada d'hivern.

Els madrilenys se'ns emporten tot el bo i millor. Ahir, En Zamora; avui, dos dels nostres més preats actors. No més falta que s'emportin En Bernat i Duran, i adéu crítica i teatre!

Diuen per la Rambla que En Barbosa va de Director al Talia.

Ens en alegrem.

Tots els còmics estan que no els toca la camisa al cos, amb l'empenta que va prenent el cinema sonor.

Diuen que gairebé no queden teatres per fer-hi comèdia, i els pocs que queden, si no troben una obra d'èxit, és molt possible que també facin "sonoro".

Quina perspectiva més negra, més negra, es presenta!

L'apuntador que feia nou anys prestava els seus serveis a la Companyia de la Xirgu, fa pocs dies, va rebre una carta de l'Ortín, administrador i actor de la Companyia, en la qual li donaven la llauna.

Es dolorós veure's sense feina, després de tants anys d'estar compenetrat amb la Companyia.

Diuen que aquest any les maniobres navals tindran lloc al Cantàbric.

Volén dir que no n'espantaran el peix?

L'Ajuntament segueix amb les mateixes bones intencions de divertir-nos de sempre. Segueix organitzant festes, lluminàries, jocs d'aigua...

No podria, en canvi, mobilitzar les escombres municipals i fer una mica de neteja pels voltants de la Seu?

Allò put, en molts indrets. El carrer de Segòvia, per exemple, és, realment, un cau infecte.

Mister Ford ha dit que per a fer prosperar la indústria de l'automòbil, és necessari implantar l'any industrial de deu mesos.

Com no se li va ocórrer al senyor Calvo Sotelo una cosa així per a fer pujar la pesseta?

Com no se li n'acut cap al senyor Argüelles?

Mister Ford és sens dubte, un home lluminós...

Segons les estadístiques feixistes, a Itàlia hi ha 342.000 obrers parats.

Es un efecte contundent de les excel·lències d'un règim.

—Deu anys de presó — lamenta un condemnat — per haver tirat la meva muller per la finestra. Es terrible!

—Haveu caigut tots dos — respon el magistrat — sota el pes de la llei. Ella, sota la llei de la gravetat, i vós, sota la gravetat de la llei.

Ha dimittit el Ministre d'Hisenda.

N'hi han posat un altre; està clar.

Amb els Ministres, ací, passarà com amb les reines de bellesa. Que, aviat, tothom n'haurà estat.

El regidor jurat En Feliu Roure ens ha enviat set bons triplicats d'arròs, carn i pa, els quals hem repartit entre pobres necessitats.

Nosaltres i els pobres li quedem agraiats.

Ens assabentem que els elements de la Unió Catalanista preparen la commemoració de l'11 de Setembre, i a tal efecte pensen convocar, aviat, una reunió d'Entitats i Periòdics.

A propòsit del trasllat de l'Institut d'Estudis Catalans i Biblioteca de Catalunya als locals ocupats fins no fa gaire per l'Hospital de la Santa Creu, el vice-president de la Diputació ha dit:

—Més val despendre per obres de cultura, que per daurats.

D'acord senyor de Riba, mentre sota la capa de la cultura no s'hi amagui res més.

A Bèlgica, ha estat absolt un soldat que es negà a complir unes ordres donades per un superior en llengua francesa.

Diumenge darrer, el cobrador d'un autòmèbus Gràcia-

Barceloneta, en parlar-li en català, va contestar-nos que parléssim en "cristiano".

Bèlgica és una nació. Barcelona, un poblet conquerit per gent d'educació dubtosa.

A les deu d'aquesta nit passada, s'han reunit, a la redacció de "La Rambla de Catalunya", les representacions de la Premsa local que s'ha solidaritzat al festival pro-empresonats que es projecta i els que s'oferiren a coadjuvar-hi.

Com que no tenim temps material per parlar-ne, hem de deixar-ho per al número vinent.

Romanones ha dit que d'ací un mes la situació política estarà completament aclarida.

Si ho endevina, li prometem recomanar-lo als empresaris amics, per a actuar de nigromàntic i prestidigitador.

Sempre ens plaurà més veure'l en un escenari que al Congrés dels Diputats.

TOSCA

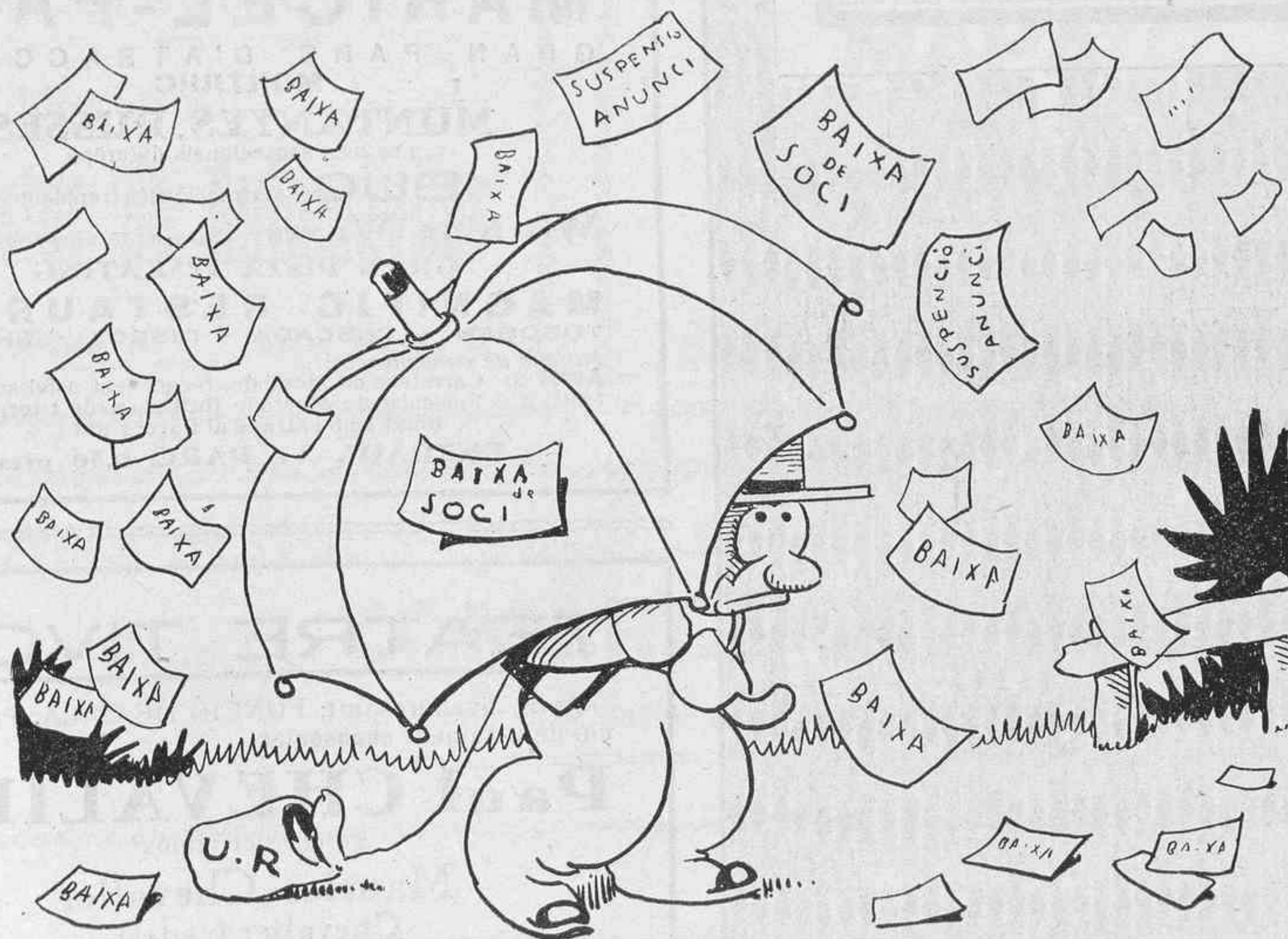
L'obra completa, 14 discos . . . 161,— ptes.
Disco sol . . . . . 11,50 »

La voz de su Amo

Companyia del Gramòfono, S. A. E.

AQUEST NUMERO HA PASSAT PER LA CENSURA

Impremta "L'Esquella" i "La Campana", Om, 8, Barcelona

—Ni el paraigües d'En Gual, em servirà per aguantar aquest xàfec!...

BAMBU

VIES URINÀRIES

Impureses de la sang - Debilitat nerviosa

Prou sofrir inutilment de les dites malalties gràcies al meravellós descobriment dels

Medicaments del Dr. SOLVRE

Vies urinàries: *Blenorragia* (purgacions), amb totes les seves manifestacions, *uretritis*, *prostatitis*, *orquitis*, *cistitis*, *gota militar*, etc., de l'home, i *vulvitis*, *vaginitis*, *metritis*, *uretritis*, *cistitis*, *anexitis*, *fluïxos*, etc.; de la dona, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb els **Catxets del Doctor Solvré**. Els malalts es guareixen ells sols, sense injeccions, lavatges, ni aplicació de sondes ni bugies, etc., fa perillós sempre i que neces-

siten sempre la presència del metge, i ningú no s'assabenta de la seva malaltia. **Venda: 5'50 ptes. caixa**

Impureses de la sang: *Sífilis* (avariosis), *eczemes*, *herpes*, *ulceres varicoses* (llagues de les cames), *erupcions escrofuloses*, *eritemes*, *acne*, *urticària*, etc., malalties que tenen per causes humors, vicis o infeccions de la sang, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les **Píndoles depuratives del Dr. Solvré**, que són la medicació depurativa real i perfecta, perquè actuen regenerant la sang, la renoven, augmenten totes les energies de l'organisme i fomenten la salut, resolent, amb poc temps, totes les úlceres, llagues, grans, florncos, supuració de les mucoses, caiguda del cabell, inflamacions en general, etc., restant la pell neta i regenerada, el cabell brillant i abundant, no deixant a l'organisme rastre del passat. **Venda: 5'50 ptes. flascó.**

Debilitat nerviosa: *Impotència* (manca de vigor sexual), *polucions nocturnes*, *espermatorrea* (pèrdues seminals), *cansament mental*, *pèrdua de la memòria*, *mal de cap*, *debilitat muscular*, *fatiga corporal*, *tremolors*, *palpitacions*, *trastorns nerviosos de la dona* i totes les manifestacions de la *Neurastènia* o esgotament nerviós, per crònics i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les **Gragees potencials del Dr. Solvré**. Més que un medicament són un aliment essencial del cervell, medul·la i tot el sistema nerviós. Recomanades especialment als esgotats, a la joventut, per tota mena d'excessos (vells a cap edat), per a recobrar íntegrament totes les seves funcions i servir fins a l'extrema vellesa, sense forçar l'organisme, el vigor sexual propi de l'edat. **Venda: Pesseïtes 5'50 el flascó.**

Venda a les principals farmàcies d'Espanya, Portugal i de les Amèriques

NOTA.—Tots els pacients de vies urinàries, impureses de la sang o debilitat nerviosa, adreçant-se i remetent 0'50 ptes. en segells per al franqueig a **Oficines Laboratori Sókatarg, carrer del Ter, 16, telèfon 544 S. M. Barcelona**, rebran gratis un llibre explicatiu sobre l'origen, desenvolupament, tractament i guariment de les dites malalties.

MARICEL-PARK

GRAN PARC D'ATRACCIONS MONTJUIC

MUNTANYES RUSSES

Les més sensacionals d'Europa

BUG L'atracció més trepidant

Witching Waves La sempre agradable atracció

GRAN PISTA D'SKATING

MAGNIFIC RESTAURANT

TOBOGAN - CASCADA - DISCOS - SKOOTER

Mitjans de comunicació:

AUTOS: Carretera de Montjuïc, recentment asfaltada.

PUBLIC: Funicular de Montjuïc (bitllet anada i tornada combinat amb entrada al Parc: 1 pta.)

ENTRADA AL PARC: 0,50 ptes.

TEATRE TIVOLI

Avui, divendres, nit: **FUNCIÓ DE GALA**. Presentació de l'eminent **chansonier**

Paul CHEVALIER

germà del famós

Maurice Chevalier

Chevalier (cadet)

es presentarà acompanyat de la bella partenaire

YETTE HARREL

5 ÚNICS DIES, 5

Es despatxa a comptaduria

LLIBRERIA ESPANYOLA D'ANTONI LOPEZ

Rambla del Mig, número 20

BARCELONA

Telèfon número 18692

GIRONA

EPIODIS NACIONALS

OBRA NOVA
d'En B. PÉREZ GALDÓS
Traducció d'En JOSEP BURGAS
PREU DE L'OBRA: 3 PESSETES

Edició d'Obres Completes
IGNASI IGLESIES
VOLUM IV

Els primers freds

TRILOGIA

1.ª part, JOVENTUT.—2.ª part, CAMI DE NEU.
3.ª part, ELS LLOP DE NADAL.

GIRASOL

Preu: 5 ptes. Per subscripció: 4,50 ptes.

LOS CENT CONCEYLS DEL CONCEYL DE CENT

Escrits de mà de Fra Feliu Pi
de Sant Guiu, canòigue de la
Seu, ab altres Màximes e Veri-
tats que s'hi enclouhen e són
en vers

Preu: UNA pesseta

J. CH. GOBRON

El libro de bolsillo del

Conductor de Automóviles

Rústica: Ptas. 8 Tela: Ptas. 9

MAPA DE CATALUNYA

Preu: 2,50 ptes.

BIBLIOTECA D'ESTUDIS COMARCALS

VOLUM I

COMARCA DEL VALLÈS

Un volum en 8.^u major profusament il·lustrat amb fotografies

Preu: 6 pessetes

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem de pèrdues si no es remet, a més, 30 cèntims per a certificat. Als corresponsals se'ls atorguen descomptes

La crisi de la pesseta

—I a mí què em conten!; no en fa poc, de temps,
que no en veig cap!